

POGLAVLJE 30: VANJSKI ODNOSI

Acquis u ovoj oblasti sadrži uglavnom pravne propise koji su obavezujući i neposredno se primjenjuju u državama članicama EU i ne zahtijevaju preuzimanje u nacionalno zakonodavstvo. Ovi pravni propisi EU suštinski proističu iz multilateralnih i bilateralnih obaveza EU u oblasti trgovine, kao i brojnih autonomnih trgovinskih mjera. U oblasti izvoza, pojedine direktive zahtijevaju preuzimanje u nacionalno zakonodavstvo.

U tom kontekstu, od država koje su podnijele zahtjev za članstvo zahtijeva se da postepeno usaglašavaju svoje politike prema trećim zemljama, kao i stavove u međunarodnim organizacijama (posebno se to odnosi na Svjetsku trgovinsku organizaciju), sa politikom i stavovima koje su usvojile Evropska unija i države članice.

U oblasti razvojne politike i humanitarne pomoći, države članice treba da sprovedu pravne propise EU i međunarodne obaveze, kao i da budu sposobne da učestvuju u razvojnoj i humanitarnoj politici EU.

I. ZAJEDNIČKA TRGOVINSKA POLITIKA - Svjetska trgovinska organizacija i ostali horizontalni aspekti

A. Trgovinska razmjena po načelu najpovlaštenije nacije

1. Radi sticanja potpune slike o razlikama između trgovinskog režima Bosne i Hercegovine i trgovinskog režima Evropske unije, možete li nam dostavite sljedeće:
 - a) pravni akt (akte) kojim se utvrđuje trgovinska politika⁶². Uključite pregled glavnih karakteristika trgovinske politike (nadležnu instituciju, njene nadležnosti i ključne elemente kreiranja politike),
 - b) carinsku tarifu Bosne i Hercegovine (*po mogućnosti sve u jednom excel dokumentu u elektronskoj formi. Vidjeti i Poglavlje 29 - Carinska unija*),
 - c) Količinska ograničenja koja se primjenjuju u Bosni i Hercegovini, ako ih ima.
2. Ukoliko posjedujete uporednu studiju između uvoznih režima Bosne i Hercegovine i uvoznog režima EU, dostavite sažete nalaze te studije.
3. Dostavite najnovije podatke Bosne i Hercegovine o trgovini (uvoz i izvoz) u elektronskoj formi u skladu sa najnovijom tarifnom strukturom.
4. Dostavite pregled stanja u procesu pristupanja Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, uključujući i najnoviju zvaničnu ponudu roba i usluga Bosne i Hercegovine i Nacrt izvještaja radne grupe.

B. Opći sistem preferencijala (OSP)

5. Da li Bosna i Hercegovina primjenjuje OSP? Ako ga primjenjuje:
 - a) dostavite datum prve primjene OSP-a i naknadnih produljenja ili obnova, razdoblja valjanosti, trajanja sadašnjeg sistema i pravni postupak za usvajanje/produljenje sistema?
 - b) Koji su proizvodi obuhvaćeni i koje se preferencijalne carine primjenjuju?
 - c) Navedite prvih deset zemalja korisnica.

⁶² Pod naslovom III, pojam "trgovina" ima značenje "vanjska trgovina".

- d) Primjenjuje li se neki mehanizam stupnjevanja?
 - e) Dostavite popis korisnika i tekst pravila o porijeklu koji se primjenjuju na uvoz prema OSP-u?
 - f) Da li je Bosna i Hercegovina već isključila neke zemlje, i ako jeste, po kom osnovu je to učinjeno (sankcija, stepen razvoja...)?
 - g) Da li Bosna i Hercegovina ima posebnu zaštitnu klauzulu vezanu za OSP?
 - h) Koliko različitih režima OSP-a (tj. opći dogovor, najmanje razvijene zemlje, ...) postoji u Bosni i Hercegovini okviru OSP-a?
 - i) Imaju li ti režimi posebne povlastice (poput naše odredbe o radu/zaštiti okoliša)?
 - j) Koliki je udio uvoza prema OSP-u u ukupnom uvozu iz trećih zemalja?
 - k) Koje su osnovne razlike između programa OSP-a Bosne i Hercegovine i programa Evropske unije?
6. Ako Bosna i Hercegovina ne primjenjuje OSP, kakav bi učinak na Bosnu i Hercegovinu imalo usvajanje OSP-a Evropske unije?

C. Instrumenti trgovinske zaštite

- 7. Dostavite prijevode relevantnih pravnih propisa koji su na snazi u Bosni i Hercegovini, a koji se tiču antidampinških mjera, kompenzatornih mjera i zaštitnih mjera.
- 8. Ako takvi pravni propisi još uvijek ne postoje, opišite postojeće planove da se oni donesu, ukoliko takvi planovi postoje.

D. Usluge

- 9. Napravite pregled politike Bosne i Hercegovine u pogledu trgovine uslugama. Dostavite pravni akt ili pravne akte kojim se utvrđuje takva politika, uključujući i sve pravne propise kojima se utvrđuju trgovinski aspekti određenog sektora usluga.
- 10. Imajući u vidu da je proces pristupanja Bosne i Hercegovine Svjetskoj trgovinskoj organizaciji u toku, molimo da nas obavijestite o tome u kojoj mjeri su vaše obaveze preuzete na osnovu nacrtu Opšteg sporazuma o trgovini uslugama (GATS) usklađene sa obavezama Evropske unije.
- 11. Kada Bosna i Hercegovina postane zemlja članica EU, Komisija će morati da uskladi obaveze Bosne i Hercegovine koje proističu iz GATS-a sa postojećim obavezama EU. Kolika je pažnja posvećena aktivnostima koje su neophodne da bi se obaveze Bosne i Hercegovine uskladile s obavezama EU? Navedite sve obaveze koje je Bosna i Hercegovina preuzela ili koje namjerava preduzeti, a koje će biti neophodno uskladiti s obavezama koje se preuzimaju na nivou EU (u Svjetskoj trgovinskoj organizaciji). Dajte kratak pregled svih aktivnosti na tom planu.
- 12. Da li Bosna i Hercegovina ima bilo kakve sporazume koji predviđaju pristup tržištu/nacionalni tretman za trgovinu uslugama? Molimo vas da za svaki sporazum navedete sljedeće informacije: prirodu sporazuma (npr. sporazum o preferencijalnoj trgovini, sporazum o trgovinskoj saradnji, ili navedite drugi tip sporazuma ako postoji), datum ratifikacije, datum stupanja na snagu, početni period trajanja sporazuma, proceduru automatskog obnavljanja, period trajanja stečenih prava. Dostavite prijevode i jasno navedite koji su postupci predviđeni za izmjene i dopune ili otkazivanje svakog od

ugovora, kako bi se uskladili s *acquis*-em EU. Koji se osjetljivi sektori obično isključuju (npr. vazduhoplovstvo, pomorski transport, audiovizuelna industrija, itd.) iz takvih sporazuma? Da li neki od ovih sporazuma sadrži klauzulu o organizaciji za regionalnu ekonomsku integraciju (pri čemu se posebno navodi mogućnost da se investitorima ili investicijama drugih zemalja, koje pripadaju istoj organizaciji za regionalnu integraciju kao i ugovorna strana, dodijeli povlašteni pristup)?

13. Da li Bosna i Hercegovina trenutno pregovara ili je preuzela obavezu da pregovara bilo koje nove bilateralne ili multilateralne sporazume o uslugama? Navedite detaljno trenutno stanje i sve očekivane prelazne rezultate koji proističu iz takvih pregovora koji su u toku ili tek treba da se održe.

E. Administrativni kapacitet

14. Navedite podatke o administrativnoj strukturi i funkcionisanju organa Bosne i Hercegovine koji se bave trgovinskom politikom, koji se odnose na:

- a) broj službenika koji rade u različitim sektorima, uključujući, ukoliko je to moguće, i detaljan prikaz organizacione strukture (organigram),
- b) mjere kojima se osigurava koordinacija aktivnosti različitih sektora koji su zaduženi za sprovođenje trgovinske politike, a posebno mehanizme za koordinaciju sa sektorima nadležnim za upravljanje carinama,
- c) mehanizme za donošenje odluka, na primjer, koji se tiču uvođenja novih trgovinskih mjera ili izmjenu postojećih trgovinskih mjera.

15. Da li je u kratkoročnom i dugoročnom periodu predviđeno održavanje obuka koje se odnose na trgovinska pitanja ili pitanja u vezi sa trgovinom?

F. Roba dvojne namjene

16. Da li Bosna i Hercegovina primjenjuje kontrolu izvoza robe dvojne namjene? Dostavite Komisiji prijevode relevantnih propisa i sažetak osnovnih karakteristika politike koja se odnosi na ta pitanja.

17. Objasnite postupke kontrole i kriterije procjene.

18. Objasnite koji artikli spadaju u kategoriju robe dvojne namjene prema pravnim propisima Bosne i Hercegovine i objasnite po kom osnovu je takav popis sastavljen.

19. Da li su nadležni organi pravili analizu razlika između pravnih propisa Bosne i Hercegovine i Evropske unije (Uredba (EZ) br. 428/2009)? Koje su glavne razlike? Dostavite uporednu tabelu. Ako takva analiza nije do sada urađena, da li je planirate uraditi? Molimo da pružite sve značajne detalje o takvim planovima.

20. Navedite podatke o administrativnoj strukturi i funkcionisanju nadležnog organa Bosne i Hercegovine koji se bavi izvoznom politikom, koji se odnose na:

- a) broj službenika koji rade u različitim sektorima, uključujući, ukoliko je to moguće, i detaljan prikaz organizacione strukture (organigram),
- b) mjere kojima se osigurava koordinacija aktivnosti različitih sektora koji su zaduženi za sprovođenje kontrola izvoza, a posebno mehanizme za koordinaciju sektora zaduženih za upravljanje carinama;
- c) mehanizme za donošenje odluka, na primjer uskraćivanja izvoza.

21. Objasnite odnose Bosne i Hercegovine i interakcije sa multilateralnim režimima kontrole izvoza (Australaska grupa, Grupa nuklearnih dobavljača - NSG, Vasenarski aranžman, Režim kontrole tehnologije projektila - MTCR).

G. Sprječavanje smrtne kazne i mučenja

22. Da li Bosna i Hercegovina primjenjuje kontrolu izvoza robe koja bi se mogla koristiti za smrtnu kaznu ili mučenje? Dostavite prevode teksta relevantnih pravnih propisa i spisak roba.
23. Da li Bosna i Hercegovina primjenjuju druge mjere kako bi spriječila da se robe ili usluge koriste za smrtnu kaznu ili mučenje u drugim zemljama, kao što je zabrana uvoza ili izvoza ili mjere koje se odnose brokerske usluge, obuku ili tehničku pomoć? Molimo da detaljno opišete mjere i dostavite prevedene tekstove, ako nisu uključeni u prevode propisa navedene u prethodnom pitanju.

H. Proces Kimberley (konfliktni dijamaniti)

24. Da li Bosna i Hercegovina podržava glavni cilj postupka certificiranja procesa Kimberley da se zaustavi protok konfliktnih dijamanata, odnosno neobrađenih dijamanata kojima pobunjenički pokreti finansiraju ratove protiv legitimnih vlada?
25. Da li Bosna i Hercegovina primjenjuju mjere za sprečavanje uvoza i izvoza konfliktnih dijamanata? Opišite detaljno mjere i dostavite prevod relevantnih pravnih propisa.

I. Izvozni krediti

26. Koje institucije daju ova izvozna kreditna osiguranja? Molimo da dostavite pregled pravnog statusa i akata kojima se uređuje rad tih institucija, njihov administrativni kapacitet, finansiranje/finansijski aranžmani i vrijednost neizmirenih garancija. Opišite metodologiju kojom se određuje faktor rizika kod izvozna kreditnog osiguranja? Na koji način se ovim metodama uzima u obzir dogovor s Organizacijom za ekonomsku saradnju i razvoj (OECD)?
27. Da li institucije koje daju izvozna kreditna osiguranja pokrivaju i kratkoročne izvoze u države EU i druge države članice Organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj, a koje su obuhvaćene saopštenjem Komisije u skladu sa članom 113. Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (TFEU), primjenjujući članove 92. i 93. ovog Ugovora na osiguranje kratkoročnih izvoznih kredita (Službeni list C 281 od 17. septembra 1997.)?
28. Da li Bosna i Hercegovina predviđa bilo kakve probleme u vezi sa provedbom Direktive Vijeća 98/29/EZ o usklađivanju glavnih odredbi koje se tiču osiguranja izvoznih kredita za transakcije sa srednjoročnim i dugoročnim pokrićem Uredbom EU 1233/2011 o izvoznim kreditima?

II. PREFERENCIJALNI TRGOVINSKI SPORAZUMI

29. Koje preferencijalne bilateralne ili multilateralne trgovinske sporazume Bosna i Hercegovina ima sa trećim zemljama? Molimo da dostavite prevode tih sporazuma.
30. Za svaki sporazum navedite sljedeće informacije: prirodu sporazuma, datum ratifikacije, datum stupanja na snagu, početni period trajanja sporazuma, proceduru automatskog obnavljanja, period trajanja stečenih prava i jasno navedite koji su načini predviđeni u

tim sporazumima za njihovu izmjenu ili otkazivanje, radi njihovog usklađivanja s *acquis-em* EU.

31. Da li su organi Bosne i Hercegovine izvršili bilo kakvu sveobuhvatnu analizu razlika između ovih sporazuma i sporazuma koje Evropska unija možda ima s istim trećim zemljama? Ako jesu, molimo da nam dostavite nalaze takve analize. Ako nisu, da li je takva analiza planirana? Molimo da date sve značajne detalje o takvim planovima.
32. Da li Bosna i Hercegovina planira da pregovora bilo koje nove preferencijalne trgovinske sporazume? Ako planira, molimo navedite vremenski okvir i glavni pravac politike za te pregovore.

III. DRUGI SPORAZUMI U VEZI SA TRGOVINOM

33. Dostavite spisak svih međunarodnih sporazuma Bosne i Hercegovine o ekonomskoj/tehničkoj saradnji i integraciji, ili bilo kojih drugih sporazuma koji su relevantni za trgovinska pitanja.
34. Za svaki sporazum navedite sljedeće informacije: prirodu sporazuma, datum ratifikacije, datum stupanja na snagu, početni period trajanja sporazuma, proceduru automatskog obnavljanja, period trajanja stečenih prava i jasno navedite koji su načini predviđeni u tim sporazumima za njihovu izmjenu ili otkazivanje, radi njihovog usklađivanja s *acquis-em* EU.
35. Da li Bosna i Hercegovina planira da pregovara bilo koje nove sporazume o ekonomskoj/tehničkoj saradnji i integraciji, ili neke druge sporazume relevantne za trgovinska pitanja? Ako planira, navedite vremenski okvir i glavni pravac politike za te pregovore.

IV. BILATERALNI INVESTICIONI SPORAZUMI

36. Radi sticanja potpune slike o razlikama između investicionog režima Bosne i Hercegovine i investicionih režima u Evropskoj uniji, molimo da nam dostavite pravni akt ili akte koji određuju investicionu politiku Bosne i Hercegovine, uključujući i pravne propise koji definiraju aspekte investicija u određenom sektoru? Molimo navedete glavne karakteristike politike tog pravnog akta ili pravnih akata.
37. S kojim je zemljama Bosna i Hercegovina zaključila bilateralne sporazume o investicijama? Molimo, za svaki sporazum navedite sljedeće informacije: prirodu sporazuma (npr. bilateralni investicioni ugovori, sporazumi o trgovinskoj saradnji, neki drugi oblik sporazuma (navedite koji), područje primjene (obuhvat pristupa tržištu, nediskriminacija, zaštita, promocija, itd.) datum ratifikacije, datum stupanja na snagu, početni period trajanja sporazuma, proceduru automatskog obnavljanja, period trajanja stečenih prava. Dostavite prevode i jasno naznačite koji su načini predviđeni u tim sporazumima za njihovu izmjenu i dopunu ili otkazivanje, radi njihovog usklađivanja s *acquis-em* EU. Da li neki od ovih sporazuma sadrži klauzulu o regionalnoj ekonomskoj integraciji (mogućnost da se investitorima ili investicijama drugih zemalja, koje kao ugovorne strane pripadaju istoj regionalnoj integraciji dodijeli povlašteni pristup)? Koji se osjetljivi sektori obično isključuju (npr. vazduhoplovstvo, pomorski transport, ribarstvo, audiovizuelna industrija, itd.) iz takvih sporazuma?
38. Da li neki od tih sporazuma sadrži klauzulu o slobodnom transferu koja omogućuje neograničen prenos bilo kog kapitala i plaćanja vezanog za određeno ulaganje? Ako

sadrži, postoje li izuzeci ili zaštitne klauzule koje bi mogle da ograniče takvu klauzulu o slobodnom transferu? Koje je područje primjene ovih izuzetaka i kako se oni aktiviraju?

39. Da li je Bosna i Hercegovina izvršila analizu razlika između ovih sporazuma i sporazuma koje Evropska unija možda ima s istim trećim zemljama? Ako jeste, molimo da nam dostavite nalaze takve analize. Ako nije, da li takva analiza planirana? Molimo da navedete sve relevantne informacije o takvim planovima.
40. Da li Bosna i Hercegovina trenutno pregovara ili je preuzela obavezu da pregovara neke nove bilateralne investicione sporazume? Molimo da dostavite detalje o trenutnom statusu, vremenskom okviru i bilo kakvim prelaznim/predviđenim rezultatima koji proističu iz takvih pregovora koji su u toku ili su predloženi.
41. Da li Bosna i Hercegovina planira da pregovara nove bilateralne investicione sporazume? Dostavite detalje.

V. RAZVOJNA POLITIKA I HUMANITARNA POMOĆ

A. Razvojna politika

42. Da li postoji okvir politike ili bilo kakav propis o razvojnoj saradnji/pomoći u razvoju?
43. Da li je Bosna i Hercegovina povezana, temeljem sporazuma o suradnji, trgovinskih ili drugih sporazuma, sa zemljama u razvoju (bilo da se radi o zemljama Afrike, Karipskog otočja i Pacifika, Latinske Amerike, Azije ili Mediterana)?
44. Primjenjuje li Bosna i Hercegovina preferencijalnu trgovinsku politiku (bez obzira na gore navedene sporazume) u odnosu na određene zemlje u razvoju? Ako primjenjuje, koji je oblik i koje su pojedinosti takve politike, tj. takvih politika?
45. Ima li Bosna i Hercegovina budžet za pomoć zemljama u razvoju? Koliki je taj budžet i kako se raspoređuje? Koliki je iznos, ukoliko postoji, potrošen na humanitarnu pomoć trećim zemljama tokom protekle 3 godine? Da li Bosna i Hercegovina mjeri svoje budžetske doprinose prema metodologiji Odbora za razvojnu pomoć OECD-a za zvaničnu pomoć u razvoju (OECD/ODA/DAC)?
46. Koje je projekte razvojne pomoći, ukoliko ih je bilo, Bosna i Hercegovina provela tokom protekle dvije godine?
47. Da li se Bosna i Hercegovina obavezala na učešće u projektima razvojne pomoći?
48. Administrativni kapaciteti: postoji li služba unutar ministarstva/agencija za razvojnu saradnju. Ako postoji, koji joj je mandat i kakva joj je struktura? Koliko ima zaposlenih? Ili, postoje li konkretni projekti pomoći trećim zemljama koje vode ministarstva, osim Ministarstva vanjskih poslova? Ako postoje, kako su organizovani?
49. U kojoj mjeri su razvojna strategija, ciljevi, zajedničke vrijednosti i načela EU, kako su navedeni u Evropskom konsenzusu o razvoju (iz decembra 2005. godine, http://ec.europa.eu/development/policiesgen_en.cfm) uključeni u vanjsku politiku Bosne i Hercegovine?
50. U kojoj mjeri i kako je Bosna i Hercegovina organizirana/pozicionirana za provedbu Agende 2030. i Akcionog plana iz Adis Abebe?
51. U kojim međunarodnim sporazumima o razvoju Bosna i Hercegovina sudjeluje?

Humanitarna pomoć

52. Kako Bosna i Hercegovina definira humanitarnu pomoć? Da li Bosna i Hercegovina, u pogledu vanjske humanitarne pomoći, prihvata načela pružanja pomoći na osnovu potreba, koja su u skladu sa humanitarnim načelima navedenim u Uredbi o humanitarnoj pomoći EZ (EZ 1257/96) i Evropskom konsenzusu o humanitarnoj pomoći? Posebno se skreće pažnja na načelo nediskriminacije, kojim se pruža pomoć žrtvama, bez diskriminacije na rasnoj, etničkoj, vjerskoj, polnoj, nacionalnoj i političkoj osnovi. U pružanju pomoći ne smije se voditi niti biti podređen političkim razmatranjima.
53. Da li Bosna i Hercegovina ima priznat okvir za nevladine organizacije koje imaju za cilj pružanje pomoći, bilo razvojne ili humanitarne, trećim zemljama? Molimo da objasnite.
54. Da li Bosna i Hercegovina ima organizaciju ili dio javne uprave koji nadzire i pruža pomoć u slučaju prirodne nesreće i nesreće izazvane ljudskim faktorom? Da li se mogućnost takvih nesreća prati na stalnoj osnovi? Ako ste odgovorili potvrdno na neko od prethodnih pitanja, navedite kakva neposredna pomoć i sredstva su osigurana za slučaj da se tako nešto dogodi? Da li se takva pomoć pruža isključivo interno, ili je dostupna i trećim zemljama?